

Birksomhed, men den almindelige Karakter er konfessionsløs efter og i Genhold til Grundloven. Det var altsaa Præsternes Deltagelse, jeg talte om; jeg siger kun om den ligeoverfor det store Princip om Afgangen til denne Forsamling, at jeg tror ikke, det er heldigt atter at komme op her i Landet med, at ville kaste Christendommens Skjer over alle borgerlige Forhold, efter at man netop ved Grundloven har bestemt at løse og fritage netop det borgerlige Livs samtlige Forhold for Indblanding af nogen speciel Religion. Desuden turde det være sikkert, at dersom man skulde til det specifikt kristelige, til at anlægge en apostolisk Maalestof paa vor officielle Christendom i Folketirken, da vilde man tilvisse komme til at føle, at den skal ikke kaste med Sten, der sidder i et Glashus. Hvad angaar andre ærede Medborgeres religiøse Svær ved denne Leilighed, da have vi jo en af Formændene for dem her i Thinget, og jeg skal derfor ikke gaa til Langeland. Deres borgerlige Hæderlighed og deres Liv vedkommer ikke mig, den taber jeg uomtalt. Af en anden af disse har jeg set en offentlig Gjerning, eller ialtsind forfaavidt paa nært Hold været Vidne dertil, det var, da han henvendte sig til

Formanden (Krabbe): Det forekommer mig, at den ærede Talefjerner sig vedvarende meget stærkt fra Sagens Gjenstand. Ser er Tale om et Forslag, hvorved Thinget e ter det ærede Medlems Initiativ skulde gjøre en Udtalelse angaaende Noget, der falder ind under Forretningsordenens Regler, men beundrer at indbringe en Debat om, hvad der er foretaget udenfor Thinget af denne eller hin Deltager i en Forhandling om Religionsspørgsmaal og andre Spørgsmaal, er at gaa bort fra Sagens Gjenstand. Jeg maa bede det ærede Medlem at holde sig til den Sag, der foreligger.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Berg): Jeg kan ikke forklare denne Sag uden at forklare dens Forhistorie. Dens Forhistorie ligger saa nær i Begrundelsen, at jeg nødvendig maa give et kort Omrids af det, der har tildraget sig, men selvfølgelig skal jeg rette mig og har ønsket at rette mig efter den ærede Formands Udtalelse at gjøre det kort. Jeg naante altsaa den ene offentlige Gjerning, vi Alle kjende af den ene af disse Mand, jeg veed ikke, om den var meget kristelig, jeg vilde ønske, at det ærede Medlem for Hørp (Stenstrup) vilde meddele os Noget derom, naar han faar Ordet. Der indkom saa en Klage over dette Valg fra et større Tal af Bølgere; jeg gad vide, hvor stort dette Tal var, om det var 16 eller 376 eller hvor stort det var. Denne Klage fandtes der at burde tages saameget Genfyn til, at den blev, hvad andre Klager ikke pleie at blive, ordlydende aftrykt i Rigsdagsstidenden, skjøndt dog ogsaa det ærede Flertal af Udvalget

mente, at den slet ikke vedkom selve Sagen, selve Valgets Godkjendelse. Jeg mener det Samme, jeg mener, at det er en meget besynderlig Klage og en mærkelig Henvendelse til det danske Folkething, som vistnok hidtil er u hørt, og vi sit da en Debat her i Salen om denne Sag. Det var først det ærede Medlem for Hjerteminde (N. Andersen) og dernæst Ordføreren for Valgbrevsudvalget (Suel), der gjorde til Gjenstand for deres Betragtninger heri Salen et Medlems religiøse Forhold; et Medlems eget indre religiøse Forhold blev gjort til Gjenstand for flere Udtalelser. I denne Retning sagde det ærede Medlem fra Hjerteminde (N. Andersen), der i denne Henseende er optraadt som Kirkens Talsmand — en Egenskab jeg ikke særlig har sporet hos ham tidligere —, dengang han talte om Edsafslæggelsen, at for ham havde den Ed, som et Medlem vil aflægge, ikke Noget at betyde. Nu vil jeg sige, at det har i og for sig ikke Noget at sige, om en Andens Ed ikke har nogen Betydning for det ærede Medlem, naar det blot har Betydning for det vedkommende Medlem selv. Det er efter min Mening det, det kommer an paa, og interressant var det for mig at iagttage, at det ærede Medlem efter at have haat Leilighed til selv at forhandle denne mærkelige Gjenstand for Debatten, iaar kunde være rystet af Synsyn til Edsafslæggelsen, medens han — ja det er kun et Par Aar siden — ikke sølte sin Samvittighed saaret over, at f. Exempel Udstedelsen af provisoriske Finantslove meget godt kunde forenes baade med Eden og med at holde Grundloven. Den ærede Ordfører for Valgbrevsudvalget sagde meget sandt, forekommer det mig, at det var et Medlems grundlovmæssige Ret og Pligt at aflægge Ed paa Grundloven. Han bemærkede endvidere, at man maatte forudsætte, at ethvert Medlem, der stillede sig til Valg, havde gjort sig selv Rede for, om han kunde aflægge Eden eller ei, og jeg skal ikke negte, at det ogsaa var et meget rigtigt Ord af det ærede Medlem, naar han sagde, at det ikke er let at ransage Hjertet og Nyren. Jeg vilde ønske, at det ærede Medlem var blevet derved, og ikke havde givet os en theologisk-filosofisk Afhandling om Theismen, særlig rettet til et enkelt specielt Tilfælde her, men det maa staa for hans Regning, jeg frembringer det her kun som en Mærkelighed, at overhovedet den Slags Debatter kunne føres. Da Valget saa var godkjendt enstemmigt, antog jeg, at dermed var for Folkethingets Vedkommende den Sag afgjort, og saa kunde Præster og Lægfolk iøvrigt drøfte dette Spørgsmaal med hinanden, ligesom maasse ogsaa Thinget kan drøfte Eds-spørgsmaalet under Former, som man fandt hensigtsfærende. Men da modtog vi en Meddelelse i Slutningen af Mødet fra den høitærede Formand, der findes i Tidenden Sp. 73, og som jeg med den høitærede Formands Tilladelse vil oplæse,